

Управління РОЗВИТКОМ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

№ 7, 2007

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЮВАННЯ НАВЧАННЯ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ

Тривалий період вища школа готувала фахівців для роботи в умовах, які були більш-менш відомі, і традиційна система підготовки орієнтувалася на стійку систему знань, вмінь та навичок (ЗВН). Сьогодні, якщо ми хочемо, щоб ІТ-фахівець був успішним, конкурентоспроможним і затребуваним на ринку праці, то доводиться готувати його до діяльності, яку важко прогнозувати.

Саме тому навчання ІТ-фахівця варто розуміти як його підготовку для маловідомого світу майбутнього.

У сучасних умовах, коли період життя знань в окремих галузях, особливо пов'язаних з електронікою, скоротився до 3 – 5 років, знання в традиційному розумінні вже не можуть виступати як мета освіти. Як би часто не оновлювалися навчальні програми, не вдосконалювався їх зміст, вони неминуче будуть відставати від сучасних вимог, які висувуються до ЗВН. Дослідження показують, що сьогоднішній студент може одержати у ВНЗ лише 25 – 30% того, що йому буде потрібно в майбутній роботі; інші знання та вміння для нього "не відкриті" й, отже, йому доведеться освоювати їх уже після закінчення ВНЗ. Це означає, що в наш час ефективність навчання багато в чому визначається не обсягом засвоєних у процесі навчання предметних знань та вмінь, а, в першу чергу, сформованістю у студентів вмінь самостійно здобувати нові знання в процесі навчальної й подальшої трудової діяльності.

Сучасна освіта повинна бути такою, щоб згодом, у підсумку навчання, коли частково будуть забуті деякі формули, висновки, визначення, у студента залишилися фундаментальні положення теорії й ті інтелектуальні вміння (компетентність), які б дозволили йому, незалежно від роду його діяльності, розбиратися в нових явищах, вирішувати завдання, які ставить перед ним практика.

У ході навчального процесу кожна дисципліна повинна навчати якимсь "цеглинкам" знання, що має підвищену стійкість до змін, які відбуваються.

Якщо раніше для традиційної системи діяльності значна роль відводилася відтворенню, розмноженню раніше знайдених знань, підготовці людей, здатних репродукувати знання, то тепер ситуація інша — в освіті наголошується на підготовці творчих працівників. Як відомо, комп'ютерні системи обробки інформації значною мірою перевершують людину у "запам'ятовуванні", зберіганні, пошуку даних при здійсненні обчислень, візуалізації інформації. У зв'язку з цим фахівці все більшою мірою виступають як носії не знань, а творчого початку. Звідси й змінюються вимоги до системи освіти — готувати фахівця, здатного до творчої діяльності, до нестандартного мислення.

Сьогодні потрібно побудувати модель навчального процесу, яка б дозволяла студентам у масовому порядку розкривати свій творчий потенціал і розвивати його, успішно здійснювати творчий підхід до вирішення виробничих та життєвих проблем.

Відзначимо також і ту обставину, що для того, щоб у сучасних умовах передавати студентам усі необхідні їм знання, в принципі, є два шляхи: а) збільшення тривалості; б) інтенсифіковане навчання. Цілком очевидно, що перший шлях неприйнятний. Це справедливо хоча б тому, що через інтенсивне зростання інформації він рано чи пізно заведе нас у глухий кут. Отже, залишається тільки другий шлях — інтенсифікація процесу навчання, що припускає реалізацію принципу: у менший термін — більше знань і вмінь. Зважаючи на сказане, для сучасної освіти стає актуальним також завдання активізації навчання.

Навчальний процес повинен удосконалюватися в напрямку послідовної індивідуалізації й організації самоосвіти.

На жаль, варто усвідомлювати, що названі вище підходи до питань освіти, пов'язані з навчанням студентів у сучасних умовах, далеко не настільки прості й очевидні, як хотілося б. Ще складніше їх втілити в життя.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Початок ХХІ сторіччя можна охарактеризувати як період дуже стрімкого розвитку інформаційних технологій. Зараз не тільки професійна діяльність людства, але й побут та дозвілля пов'язані з обробкою великої кількості інформації. І одним з головних факторів у досягненні успіху є можливість своєчасного отримання необхідного обсягу інформації.